

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ЗУНУ

Оксана ДЕСЯТНЮК

Протокол засідання

Приймальної комісії ЗУНУ

№ 4

від 25.05

2026 р.

ПРОГРАМА

*співбесіди з предмету НМТ («Українська мова») для претендентів на
здобуття освітнього ступеня «бакалавр»*

**Голова предметної
екзаменаційної комісії**

Леся БІЛОВУС

**Відповідальний секретар
приймальної комісії**

Василь МЕЛЬНИЧЕНКО

Тернопіль 2026

Пояснювальна записка

Згідно з Конституцією України, українська мова є державною, тому має вживатися у всіх сферах суспільного життя. Особливо важлива роль вступного випробування з української мови у формі співбесіди. Кожен навчальний заклад зацікавлений у тому, щоб його студентами стали найбільш інтелектуально розвинені, найкраще підготовлені молоді люди, спроможні ґрунтовно засвоїти зміст навчання, підготуватися до ефективної професійної діяльності в обраній галузі. А одним з найважливіших показників такої готовності є рівень володіння мовою, якість власного мовлення – своєрідної візитної картки людини. Допомогти у відборі вступників з високим пізнавальним потенціалом і має на меті співбесіда.

Розроблена Програма підготовки до співбесіди для абітурієнтів Західноукраїнського національного університету на здобуття освітнього ступеня «молодший бакалавр», «бакалавр» розрахована на вступ на основі повної загальної середньої освіти, ОПС «фаховий молодший бакалавр», ОКР «молодший спеціаліст». У ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на абітурієнтів, сприяти формуванню особистості, готової до активної творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства. Програма розроблена на основі Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової і повної середньої освіти та з урахуванням чинної програми зовнішнього незалежного оцінювання й програми національного мультипредметного тесту, затверджених Міністерством освіти і науки України

Мета вступного іспиту – перевірити відповідність знань, умінь і навичок абітурієнтів, які користуються особливими умовами вступних випробувань, програмовим вимогам, оцінити рівень навчальних досягнень з української мови.

Програма передбачає перевірку готовності вступника до здобуття ним вищої освіти, тобто наявність теоретичних знань з різних розділів мовознавства (фонетика, графіка, орфографія, орфоепія, лексика, фразеологія, морфеміка, морфологія, синтаксис, пунктуація, стилістика), практичних комунікативних та операційних умінь володіння українською мовою (граматика, лексика, стилістика), розвинених мовленнєвих навичок, логічних та соціально-когнітивних компетентностей, достатніх для формулювання власних думок, розуміння й мовленнєвого вираження комплексних проблем у соціальній сфері, індивідуальної навчальної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності, комунікативної соціальної взаємодії.

Співбесіда дасть змогу виявити як суто мовознавчі теоретичні знання та практичні вміння абітурієнта щодо володіння українською мовою, так і надати комплексну оцінку індивідуального рівня особистісного розвитку й готовності до комунікативної соціально-психологічної взаємодії в процесі навчання у ЗВО.

Структура завдання

Співбесіда проводиться в усній формі і складається із двох завдань:

1. Відповідь на запитання із матеріалу програми з української мови.
2. Усне висловлювання на одну із запропонованих тем.

Матеріал програми з української мови розподілено за такими розділами:

- Фонетика і графіка;
- Орфоепія;
- Орфографія;
- Лексикологія і фразеологія;
- Морфологія;
- Синтаксис і пунктуація;
- Стилїстика.

Теоретичні запитання для підготовки до співбесіди

1. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються літерами *г* і *з*.
2. Алфавіт (абетка, азбука). Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї* та *щ*.
3. Склад. Наголос. Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі.
4. Уподібнення приголосних звуків. Вимова і правопис префіксів *з-* (*зі-, с-*), *роз-, без-, пре-, прі-, при-*.
5. Спрощення в групах приголосних.
6. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.
7. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами *ь, і, є, ю, я*.
8. Основні правила переносу.
9. Правила вживання знака м'якшення й апострофа.
10. Групи слів за походженням: власне українські й запозичені слова.
11. Лексична помилка (тавтологія, калькування, вживання слів у невласливих значеннях тощо) та умовне позначення її.
12. Написання слів, що увійшли в українську мову з інших мов.
13. Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова, неологізми. Групи слів за вживанням: загальноновживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова. Пароніми.
14. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.
15. Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів), аббревіатури, перехід слів з однієї частини мови в іншу.
16. Зміни приголосних при творенні слів.

17.Сполучні *о, е* в складних словах. Творення і правопис складноскорочених слів. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з *пів-*.

18.Загальна характеристика частин мови.

19.Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

20.Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні. Збірні іменники. Рід та число іменників. Відмінювання іменників.

21.Поділ іменників на відміни й групи. Букви *-а (-я), -у (-ю)* в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.

22.Незмінювані іменники.

23.Особливості написання іменників у кличному відмінку.

24.Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові.

25.Велика буква та лапки у власних назвах.

26.Правопис складних іменників. *Не* з іменниками.

27.Прикметник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

28.Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу. Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх.

29.Відмінювання прикметників. Прикметники твердої й м'якої груп. Перехід прикметників в іменники.

30.Написання прізвищ прикметникової форми. Написання складних прикметників разом і через дефіс. *Не* з прикметниками.

31.Числівник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

32.Числівники кількісні і порядкові. Числівники прості, складні й складені.

33.Відмінювання числівників. Узгодження числівників з іменниками.

34.Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.

35.Займенник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

36.Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені. Відмінювання займенників усіх розрядів.

37.Написання разом і через дефіс неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників із прийменниками окремо.

38.Дієслово. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

39.Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на *-но, -то*. Неозначена форма (інфінітив) та особові форми.

40.Доконаний і недоконаний види дієслова.

41.Часи дієслів. Зміна дієслів у минулому часі. Дієслова I і II дієвідмін. Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу.

42. Творення дієслів умовного й наказового способів. Безособові дієслова. *Не* з дієсловами.

43.Дієприкметник як особлива форма дієслова. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

44.Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами. *Не* з дієприкметниками.

- 45.Дієприслівник як особлива форма дієслова. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
- 46.Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.
- 47.Вид і час дієприслівників. *Не* з дієприслівниками.
- 48.Прислівник. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
- 49.Розряди та ступені порівняння прислівників.
- 50.Творення й правопис прислівників. *Не* і *ні* з прислівниками.
- 51.Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс. Синонімічні й антонімічні прийменники. Прийменниково-іменникові конструкції в ролі членів речення.
- 52.Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності й підрядності. Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників й однозвучних слів.
- 53.Частка як службова частина мови. Частки формотворчі та словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків. Правопис часток *не* і *ні* з різними частинами мови. Написання часток *-бо*, *-но*, *-то*, *-от*, *-таки*.
- 54.Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.
55. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова.
- 56.Речення прості й складні, двоскладні й односкладні.
- 57.Головні й другорядні члени речення. Тире між підметом і присудком. Порівняльний зворот.
- 58.Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка і підмета. Односкладне речення як частина складного речення.
- 59.Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях. Просте ускладнене речення.
- 60.Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.
- 61.Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Розділові знаки при звертанні і вставних словах.
- 62.Речення з відокремленими членами. Розділові знаки при відокремлених членах речення.
- 63.Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.
- 64.Складне речення, його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.
- 65.Основні види складнопідрядних речень. Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення.
- 66.Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

67.Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.

68.Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки у складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

69.Стилi мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

70.Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності.

Теми для усного висловлювання

1. Кожна людина повинна дбати про культуру свого мовлення. Як можна, на вашу думку, досягти високої культури мовлення?
2. Потрібно цінувати те, що маєш, а не те, про що мрієш.
3. Чи є вміння прощати образи проявом справжньої внутрішньої сили людини?
4. Яким чином війна змінила життєві цінності сучасної української молоді?
5. Чи збереглося значення книги в нашому інформаційному суспільстві?
6. Які людські якості найбільше потрібні молоді в сучасному світі?
7. Останнім часом багато говорять про патріотизм, любов до рідної землі, до України. Ким для вас є справжній патріот?
8. Чи варто людині дослухатися до думки оточення про неї.
9. Що відіграє більшу роль у становленні особистості: самоосвіта чи шкільна програма?
10. Що, на вашу думку, краще: віддалене спілкування через електронні засоби чи безпосередня комунікація?
11. У чому, на вашу думку, полягає чесність? Чому важливо бути чесним перед людьми та перед самим собою?
12. Любов виникає з любові. Коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю.
13. Чи завжди треба говорити правду?
14. Підтвердьте або спростуйте думку: «Уміння вчасно сказати "ні" — це ознака сильної та зрілої особистості».
15. Як варто чинити, зіткнувшись з невихованістю, непорядністю іншої людини?
16. Яка роль мови в житті людини? Чи дійсно мова віддзеркалює культурний та інтелектуальний рівень людини?
17. Підтвердьте або спростуйте думку Ернеста Хемінгуея: «Кожна людина народжується для якоїсь справи».
18. Останнім часом багато говорять про патріотизм, любов до рідної землі, до України. Яким для Вас є справжній патріот (наведіть приклад)?
19. Чи можна вважати активну турботу про довкілля одним із проявів патріотизму?
20. Чи любите Ви читати для задоволення? Розкажіть про свій улюблений літературний твір.
21. Чому в умовах сучасної війни знання власної історії стає дієвою зброєю?

22. Яких правил ввічливості в інтернеті варто дотримуватися кожній вихованій людині?
23. Підтвердьте або спростуйте думку: «Дисципліна важливіша за мотивацію для досягнення довгострокових цілей».
24. Як, на Вашу думку, виглядає справжній героїзм сьогодні?
25. Народні традиції – це культурна спадщина народу чи пережиток минулого?
26. Підтвердьте або спростуйте твердження: «Здоров'я – найвища цінність».
27. У сучасному світі все більше людей займається спортом. Як Ви вважаєте: спорт – це мода чи здоровий спосіб життя?
28. За прогнозами експертів, у майбутньому багато професій зникне через технічний прогрес. Як ви думаєте, які фахівці будуть завжди потрібними? Які професії будуть популярні в майбутньому?
29. Чому для збереження добрих стосунків важливо вміти визнавати власну неправоту?
30. Як мистецтво впливає на життя людини? Назвіть улюблений твір мистецтва і чим саме він Вам подобається?
31. Підтвердьте або спростуйте думку: «Справжня мужність полягає в тому, щоб залишатися вірним своїм принципам навіть у найважчих обставинах».
32. Підтвердьте або спростуйте думку Марка Твена: «Доброта — це те, що може почути глухий і побачити сліпий».
33. Чому в сучасному потоці новин так важливо вміти розрізняти факти та фейки?
34. Поміркуйте, якою Ви бачите Україну ХХІ століття?
35. Підтвердьте або спростуйте думку Михайла Грушевського: «Завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю, народ – нацією, країна – державою».
36. Чи став би для вас викликом день, проведений повністю без доступу до інтернету?
37. Чи здатні матеріальні цінності замінити духовні?
38. Які людські якості найбільше потрібні молоді в сучасному світі?
39. Підтримайте або спростуйте думку: «Великий талант вимагає великої працелюбності».
40. Підтвердьте або спростуйте думку Елеонори Рузвельт: «Майбутнє належить тим, хто вірить у красу своїх мрій».
41. Чи замінить Інтернет телебачення, книжки, театр?
42. Підтвердьте або спростуйте думку: «Поразка – це наука. Ніяка перемога так не вчить...».
43. Що краще перевіряє міцність дружби: довгий час спілкування чи спільні випробування?
44. Чому важливо критично оцінювати поради та спосіб життя сучасних блогерів?
45. Чи завжди той, хто має вищу освіту, успішніший за того, хто її не здобував?
46. Чому почуття національної єдності є одним із важливих у людському житті?
47. Підтвердьте або спростуйте думку: «Книжка здатна змінити життя людини».
48. Яку роль відіграє мрія в житті людини та чи варто прагнути до надто складних цілей?

49. Підтвердьте або спростуйте думку: «Минуле варто пам'ятати заради майбутнього».
50. Підтвердьте або спростуйте думку: «Без дружби життя не повноцінне».
51. Підтвердьте або спростуйте думку: «Освіта – не престиж, а потреба».
52. Поміркуйте, що для вас є Батьківщина.
53. З чого зіткане щастя?
54. Електронні книги чи паперові – що переможе?
55. Підтвердьте або спростуйте думку: «Удаваний друг гірший за підступного ворога».
56. Чи є популяризація української культури важливою частиною боротьби за незалежність?
57. Якщо суржик – хвороба, то як з нею боротися?
58. Яку нагороду (реальну або вигадану) Ви б хотіли отримати найбільше в житті і за що?
59. Як щоденні вчинки кожної людини можуть наблизити спільну перемогу?
60. Підтвердьте або спростуйте думку: «Ми навчаємося не для школи, а для життя» (Сенека Молодший)
61. Життєві труднощі – це виклик чи нові можливості?
62. Які особистісні якості будуть найбільш затребуваними на ринку праці через десять років?
63. Чи є патріотизм результатом свідомого вибору людини, а не лише емоційним піднесенням?
64. Чи завжди потрібно прислухатись до думки дорослих?
65. У чому полягає життєвий успіх?
66. Чи можна стверджувати, що волонтерство стало невід'ємною частиною культури сучасних українців?
67. Чи може багатство зробити людину щасливою?
68. Чи повинна мати обмеження свобода слова?
69. Як можна бути патріотом, живучи поза межами своєї країни?
70. Підтвердьте або спростуйте думку Конфуція: «Оберіть собі роботу до душі, і вам не доведеться працювати жодного дня у своєму житті».
71. Підтвердьте або спростуйте думку: «Гроші — це лише інструмент, а не мета щасливого життя».
72. Що таке толерантність?
73. Чому ставлення до безпритульних тварин є важливим показником гуманності нації?
74. У чому, на Вашу думку, полягає чесність? Чому важливо бути чесним перед людьми та перед самим собою?
75. Чому важливо знати уроки історії?
76. Якою ви бачите Україну через рік після здобуття омріяної перемоги?
77. Підтвердьте або спростуйте думку: «Соціальні мережі створили ілюзію близькості, насправді віддаливши людей один від одного».
78. Яке першочергове рішення ви б прийняли для покращення екології, якби мали таку владу?
79. Підтвердьте або спростуйте думку: «Вміння слухати є складнішим і ціннішим за вміння гарно говорити».

80. Що потрібно людині для самореалізації? Чому самореалізована людина відчуває гармонію?

Критерії оцінювання знань абітурієнтів з української мови, які складають співбесіду

Оцінювання результатів співбесіди здійснюється з урахуванням рівня сформованості мовної компетентності вступника, що виявляється у знанні теоретичного матеріалу з української мови та здатності до усного монологічного мовлення.

Під час оцінювання враховується: повнота й правильність відповіді, логічність і послідовність викладу, уміння наводити приклади, аргументувати власні думки, а також дотримання норм сучасної української літературної мови.

За кожне завдання можна отримати максимум 100 балів.

Загальна кількість балів – 200.

Критерії оцінювання усного висловлення

Перевірка здатності **говорити (усно)** здійснюється індивідуально: пропонується певне завдання (самостійно створити висловлювання до 5 хв. на відповідну тему) і дається абітурієнтові час на підготовку.

Монологічне мовлення:

1. Перевіряється здатність абітурієнта:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (усно);

б) демонструвати вміння:

– будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод із кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);

– ураховувати мету спілкування, адресата мовлення;

– розкривати тему висловлювання;

– виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;

– викладати матеріал логічно, послідовно;

– використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;

– додержуватися єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

– трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;

– створювати оригінальний текст певного стилю;

– аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;

– викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

2. Оцінювання.

У монологічному висловлюванні оцінюють його зміст і форму (мовне оформлення).

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-10	Висловлювання відсутнє або не відповідає темі. Вступник не може сформулювати думку. Мовлення уривчасте, нелогічне, з великою кількістю грубих помилок.
11-20	Тема розкрита частково або поверхово. Висловлювання непослідовне, без чіткої структури. Власна думка відсутня або не сформульована. Аргументація відсутня. Мовлення з численними помилками.
21-30	Вступник намагається розкрити тему, але робить це поверхово. Порушується логіка викладу. Аргументація слабка або формальна. Лексика обмежена. Мовлення містить помилки.
31-40	Тема загалом розкрита, але без достатньої глибини. Висловлювання має певну послідовність, проте бракує чіткої структури. Аргументація мінімальна. Власна позиція нечітка.
41-50	Висловлювання достатньо повне. Є спроби аргументації. Дотримується загальна логіка викладу. Проте думки не завжди чітко пов'язані. Мовлення зрозуміле, але невиразне.
51-60	Тема розкрита. Висловлювання логічне, послідовне. Вступник висловлює власну думку, наводить окремі аргументи. Мовлення правильне, але не відзначається різноманітністю.
61-70	Висловлювання повне і послідовне. Чітко сформульована основна думка. Є аргументація. Дотримано логіки та структури. Можливі незначні мовні помилки.
71-80	Повно і логічно розкриває тему, ураховує комунікативне завдання. Висловлює аргументовану позицію. Використовує різноманітні мовні засоби. Дотримується стилістичної єдності. Мовлення виразне.
81-90	Глибоко розкриває тему, ураховує комунікативне завдання. Переконливо аргументує власну позицію, наводить приклади з життєвого досвіду. Висловлювання чітко структуроване. Мовлення багате, точне, грамотне.
91-100	Створює змістовне, оригінальне висловлювання, ураховує комунікативне завдання. Демонструє самостійність мислення, здатність до узагальнення. Аргументація переконлива і різнопланова. Високий рівень культури мовлення, виразність і комунікативна доцільність.

Критерії оцінювання матеріалу програми з української мови

Кількість балів	Критерії оцінювання
1–10	Вступник не розуміє суті поставленого питання або не може дати відповідь. Відповідь відсутня або складається з окремих, несистемних висловлювань. Не володіє базовими поняттями теми. Допускає грубі помилки у формулюваннях. Мовлення уривчасте, нелогічне, з великою кількістю помилок.
11–20	Виявляє мінімальне уявлення про тему; відтворює окремі факти або визначення без розуміння їх змісту. Формулювання неправильні або неточні. Не може пояснити мовне явище. Приклади відсутні або помилкові. Відповідь непослідовна, мовлення з численними помилками.
21–30	Частково орієнтується в матеріалі; відповідь фрагментарна. Основні положення теми відтворено неповно або поверхово. Допускає значні неточності у визначеннях і поясненнях. Приклади поодинокі, часто недоречні. Порушується логіка викладу.
31–40	Вступник відтворює окремі положення теми, але без цілісного розуміння. Відповідь має загальну спрямованість, проте містить помилки й неточності. Пояснення неповні. Приклади є, але слабо пов'язані з теорією. Мовлення зрозуміле, але з помилками.
41–50	Відповідь відображає основний зміст теми, однак розкриття є неповним. Правила формулюються з окремими неточностями. Пояснення частково логічне, але не завжди послідовне. Приклади здебільшого доречні, але обмежені.
51–60	Вступник у цілому правильно розкриває тему, демонструє розуміння основних положень. Формулювання переважно правильні, хоча можливі окремі неточності. Відповідь логічна, але не завжди достатньо глибока. Наводить приклади, які загалом відповідають темі.
61–70	Достатньо повно і послідовно викладає матеріал. Правильно формулює основні мовні правила, пояснює їх. Відповідь логічна, структурована. Наводить доречні приклади. Допускає незначні помилки, що не спотворюють зміст.
71–80	Повно розкриває тему, демонструє впевнене володіння матеріалом. Відповідь логічно організована, послідовна. Правильно формулює та пояснює мовні явища. Наводить кілька доречних прикладів. Мовлення грамотне.
81–90	Демонструє ґрунтовні знання і розуміння теми. Відповідь чітка, структурована, логічно завершена. Уміє узагальнювати мовні явища, встановлювати зв'язки. Наводить переконливі, різнопланові приклади. Мовлення точне, правильне.
91–100	Демонструє глибоке і системне розуміння теми. Вільно оперує мовознавчими поняттями, аргументовано пояснює мовні явища. Відповідь повна, логічно вибудована, з елементами узагальнення. Приклади різноманітні, доречні й переконливі. Мовлення грамотне, чітке, впевнене.

ТИПИ ПОМИЛОК ТА КРИТЕРІЇ ЗНИЖЕННЯ БАЛІВ НА СПІВБЕСІДІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Змістові та комунікативні помилки

- Уживання зайвих відомостей: -3
- Недостатнє висвітлення фактів, подій: -2
- Перекручення факту (історичного, літературного, мовознавчого): -2
- Непослідовний виклад думок: -3
- Невміння чітко сформулювати власну позицію / відсутність тези: -3
- Повна відсутність аргументації або прикладів для підтвердження думки: -4
- Безсистемне повторення однієї й тієї ж думки іншими словами («топтання на місці»): -2
- Недотримання регламенту (занадто стисла відповідь, менше 3–4 речень, або надміру затягнута): -2

2. Лексичні та фразеологічні помилки

- Одноманітність ужитих слів (невміння користуватися синонімами): -3
- Уживання слова у невластивому йому значенні: -2
- Порушення лексичного сполучення слів: -2
- Використання невласливої літературної мови лексики: -1
- Уживання слів іншої мови (суржик, калька з російської): -3
- Перекручування або неправильне використання фразеологізмів, крилатих висловів: -2
- Використання абревіатур чи скорочень, невласливих усному офіційному мовленню: -1

3. Граматичні та синтаксичні помилки

- Неправильне утворення відмінкових форм іменника, прикметника чи числівника: -3
- Помилки у вживанні займенників: -2
- Помилки у вживанні ступенів порівняння прикметників / прислівників: -2
- Уживання ненормативних форм дієслів: -2
- Помилки у вживанні дієприкметників, дієприслівників та зворотів: -3
- Помилки у вживанні та правописі прислівників: -2
- Помилки у вживанні службових частин мови: -2
- Помилки в узгодженні (в роді, числі, відмінку): -3
- Помилки в дієслівному керуванні: -2
- Помилки в складних синтаксичних конструкціях: -3
- Неправильне вживання прийменників (напр. по ініціативі замість за ініціативою): -2
- Помилки при цитуванні (неправильний перехід від прямої мови до непрямої): -2

4. Орфоепічні та фонетичні помилки (для усного мовлення)

- Порушення норм наголошування слів (напр. віпадок, одина́дцять, марке́тинг): -2
- Неправильна вимова звуків чи звукосполучень (напр. вимова [ц'] замість [тс']): -1
- Наявність тривалих невиннованих пауз під час відповіді (понад 5–10 секунд): -2

5. Стилистичні помилки

- Повторення (спільнокореневі слова в реченні, плеоназм, тавтологія): -2
- Невмотивоване вживання жаргонізмів, слів-паразитів, канцеляризмів: -4
- Наявність одноманітних синтаксичних конструкцій: -3
- Зайва емоційність, гіперболізація, патетика (невластиві стилі співбесіди): -2

6. Етикетні помилки

- Порушення норм культури спілкування (невміння вислухати питання, перебивання екзаменатора): -3

Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 1. К.: Книголав, 2019, 192 с.
2. Авраменко О., Блажко М. Українська мова. Довідник. Завдання в тестовій формі (за новою редакцією правопису). К.: Грамота, 2023. 336 с.
3. Авраменко О. НМТ 2025 Українська мова : Теорія в таблицях. Завдання у форматі НМТ. К.: Талант, 2024. 232 с.
4. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ : Грамота, 2021. 192 с.
5. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ : Грамота, 2022. 159 с.
6. Авраменко О., Тищенко О. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. К.: Книголав, 2018.
7. Авраменко О.М. Дідух Т.І. Чукіна В.Ф. Українська мова та література. Власні висловлення. К.: Грамота, 2021. 72 с.
8. Бардакова Ю. Уживаймо влучно, або Як уникнути найпоширеніших помилок. К.: Основа, 2021. 144 с.
9. Білецька О. Українська мова. Комплексна підготовка до НМТ/ЗНО 2025. Т.: Підручники і посібники, 2024. 416 с.
10. Глазова О. Українська мова ЗНО 2024. Комплексне видання + ДПА. К.: Освіта, 2021. 320 с.
11. Глазова О. П. Українська мова: підруч. для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 256 с.
12. Глазова О. П. Українська мова: підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2021. 255 с.
13. Глазова О. П. Українська мова: підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Харків : Ранок, 2022. 241 с.
14. Дворецька Ю. Помилкаріум. Моя українська правильна та вишукана. 2021. 128 с.
15. Заболотний О., Заболотний В. ЗНО/НМТ 2025 Українська мова. Довідник-практикум. К.: Літера, 2024. 352 с.
16. Заболотний О. В. Українська мова підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ : Генеза, 2021. 224 с.
17. Заболотний О. В. Українська мова підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ : Генеза, 2021. 274 с.
18. Когут В. Українська мова. Довідник для підготовки до НМТ і ЗНО. 2025. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2025. 240 с.
19. Коновалова М. Новий український правопис в ілюстраціях. Правила – легко та швидко. К.: Основа, 2021. 144 с.
20. Літвінова І.М. Гарюнова Ю.О. Українська мова і література. Власне висловлення. Робочий зошит з електронним додатком. К., 2021. 96 с.
21. Літвінова І., Тищенко З. Українська мова. Усе для підготовки до НМТ (2025) в режимі онлайн і офлайн. Х.: Ранок, 2024. 128 с.

22. Літвінова І.М., Бутко С.Г., Гарюнова Ю.О., Тищенко З.Р. НМТ. Українська мова. Інтерактивний довідник-практикум із тестами. Х.: Ранок, 2023. 368 с.
23. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019. 288 с.
24. Шевчук С. В. Практикум з української мови: навчальний посібник. К.: Алерта, 2020.